

Час і Події. – 03.11.21

Євген Кузьменко

Яким буде майбутнє ув'язненого Саакашвілі? Що для нього має робити українська влада? Відповідають українські політики

«Як, на вашу думку, складеться подальша кар'єра Міхеїла Саакашвілі? Чим закінчиться його голодування і тюремне ув'язнення в Грузії? Чи правильно у цій ситуації поводить себе українська влада? До яких кроків з захисту Саакашвілі їй, можливо, варто було б вдаватися (чи, навпаки, не вдаватися взагалі)? З огляду на сьогоднішню кон'юнктуру та оцінюючи ситуацію загалом – чи бачите ви для Міхеїла Саакашвілі помітне місце в українській політиці середньострокової перспективи?» – на ці питання відповіли українські політики з різних таборів.

<https://www.chasipodii.net/article/27260/>

Саакашвілі, в'язниця, голодування – незабаром ці слова в медіапросторі лунатимуть навіть частіше, ніж в останній місяць.

По-перше, тому, що цими вихідними в Грузії відбудеться другий тур місцевих виборів (а саме через них вдався до своєї ризикованої подорожі Міхеїл Саакашвілі). І по-друге, голодування експрезидента Грузії й українського громадянина триває вже досить довго; ситуація напружується. Постає питання: що ж буде далі?

На питання про майбутню долю Саакашвілі «Цензору» відповіли українські політики з різних таборів.

Як, на вашу думку, складеться подальша кар'єра Міхеїла Саакашвілі? Чим закінчиться його голодування і тюремне ув'язнення в Грузії?

Євгенія Кравчук, заступник голови фракції «Слуга народу»:

Зараз йдеться навіть не про політичну кар'єру Міхеїла Саакашвілі, а про нього як українського громадянина. І також - про його здоров'я, бо є інформація, що стан його погіршується.

Разом з тим, він – дуже яскрава особистість і яскравий політик; тому, якщо він захоче залишатись у політиці, він у політиці буде. Але ми зараз маємо подбати про те, аби він отримав кваліфіковану медичну допомогу. Треба переконатися, що його життя нічого не загрожує.

Соломія Бобровська, фракція «Голос» (група «Справедливість»), радниця та заступниця голови ОДА Одеської області Міхеїла Саакашвілі у період з жовтня 2015 по січень 2017:

По-перше, приїзд Михайла до Грузії – це був різкий, радикальний, але, як на мене, дуже правильний, стратегічно-державницький крок Михайла Саакашвілі щодо повернення додому. І я переконана, що Міша буде йти до кінця; це його стиль; він належить до тієї когорти людей, які борються і тримають свою позицію. А як закінчиться голодування – це точно має бути або компроміс між владою та опозицією, або ж безкомпромісне рішення Михайла йти до кінця.

Вікторія Подгорна, народний депутат, фракція «Слуга народу»:

У грузинському суспільстві багато років відбувається боротьба між двома партіями, умовною партією Саакашвілі та партією Іванішвілі. Чому Міхеїлу не вдалося отримати

фактично революційну ситуацію, на яку він вочевидь сподівався (коли ось таким нетрадиційним шляхом потрапив у Грузію)? Він думав, що в нього є достатньо підтримки, аби цього досягти. Але приблизно 40% грузинів не підтримують Саакашвілі. Звичайно, не всі з них - прихильники Іванішвілі – але вони точно не підтримують повернення Саакашвілі. Це пов'язано зі специфічними різкими реформами, які там відбувалися за часів Саакашвілі. Багато з цих реформ були позитивними, але, будемо відверті, там були і негативні моменти, які дуже не подобаються саме грузинським виборцям.

Таке розмежування сил, на мою думку, робить ситуацію дуже небезпечною для Міхеїла Саакашвілі. Насправді він може потрапити до в'язниці, тому що чинна влада добре розуміє його небезпеку, його революційний настрій і характер. Тому вони поводять себе доволі жорстко – і навіть не надають йому достатньо медичної допомоги, коли він голодує. Незважаючи на численні заяви і побажання з Європи, позиція чинної влади залишається досить безкомпромісною. І це дуже впливає на долю Міхеїла.

Ірина Геращенко, співголова фракції «Європейська Солідарність»:

Безумовно, утримання Саакашвілі в тюрмі не додає Грузії. Він – колишній президент, до його справи є велика увага і всередині країни, і в світі; це збудує протести.

Водночас, він сам прийняв рішення поїхати туди. В тому числі, я думаю, й тому, що усвідомлював закат своєї кар'єри в Україні. І, як людина з авантюрним складом характеру, він хотів сплеску інтересу до себе. І розумів, що це можливо тільки за таких драматичних обставин.

Але як український політик я, передусім, дбаю за Україну. Ми можемо займати різні позиції, оцінюючи Саакашвілі (а він – дуже неоднозначна особистість), і я йому щиро бажаю здоров'я і всього найкращого. В той же час, я дуже негативно оцінюю його роль в багатьох історіях в Україні; зокрема – в історії з прориванням кордону. Той Саакашвілі для мене закінчився в день прориву українського кордону. От і в сьогоднішній історії, скажу чесно, для мене ключове: а як він виїхав з України? Відповіді на це питання немає. Тому наша фракція зараз звернулася до Державної прикордонної служби з вимогою надати інформацію, чи був офіційний виїзд Саакашвілі через український кордон. Відповідь на це питання є надзвичайно важливою в контексті його майбутнього. Тому що нам влада говорить, що вона поборолла контрабанду – а тут є припущення, що вже контрабандою можна людей провозити. Що у нас можлива дірка в кордоні, прохідний двір.

Майбутнє Саакашвілі? Я хочу говорити про майбутнє України. Мені здається, що Україна має отримати щеплення від популізму і авантюризму. Це дуже важливо.

Борислав Береза, народний депутат Верховної Ради попереднього скликання:

Голодування або його припинення не вплине на звільнення Саакашвілі. На це можуть вплинути, скоріше, перемовини між урядом Грузії та урядами західних країн. Головна проблема цих перемовин - жодна країна не зможе гарантувати Грузії, що Саакашвілі виконає домовленості після звільнення. А головною умовою може стати обіцянка не втручатися в майбутньому у політичне життя Грузії. Тому, скоріше за все, Саакашвілі буде відбувати термін у грузинській в'язниці - але згодом зможе вийти під якимось приводом.

Чи правильно у цій ситуації поводить себе українська влада? До яких кроків з захисту Саакашвілі їй, можливо, варто було б вдатися (чи, навпаки, не вдаватися взагалі)?

Євгенія Кравчук: Українська влада має захищати – і буде захищати – кожного громадянина України, який потрапляє в скруту. Але зважаючи на те, що цей громадянин – ще й голова Національної Ради Реформ, то, очевидно, ця увага буде ще більшою. І вже омбудсмен Людмила Денісова була у нього в грузинській в'язниці. Якимись речами, про які

ми можемо і не знати, можуть займатися дипломати. (Ті самі тихі переговори, про які не варто кричати).

Але, однозначно, в цій ситуації ми розглядаємо Грузію як партнера. По багатьох питаннях – і по шляху в НАТО, і взагалі в Чорноморському регіоні. Тому тут є важливим цей баланс. І дуже добре, що дипломати і представники Грузії вже заявили, що ця історія жодним чином не впливатиме на партнерські стосунки між Україною і Грузією. І я щиро сподіваюсь, що так і буде.

Наскільки я знаю, зараз збираються підписи серед народних депутатів під певним зверненням. Але підписувати чи ні – це справа доброї волі кожного окремого депутата з кожної фракції.

Соломія Бобровська: Я переконана, що українська влада наразі робить правильні кроки. Можливо, ми багато яких кроків просто не бачимо. Хотілося б бачити більше публічної позиції від Президента чи від Офісу Президента. Але разом з тим, я переконана, що робота ведеться.

Вікторія Подгорна: Тут треба виходити, перш за все, з геополітичних міркувань. За всієї поваги до Саакашвілі. Так, він є українським громадянином, і треба докласти всіх зусиль – перш за все гуманітарних – для того, щоб надати йому допомогу, перевести в лікарню і, можливо, вивезти з країни. Тобто – зробити якісь кроки, які б полегшили його ситуацію.

Разом з тим, Україна не може поводити себе занадто різко – як це відбувалося спочатку. Щоправда, на щастя, кілька початкових різких кроків не призвели до серйозних наслідків. Треба пам'ятати, що відносини з Грузією є дуже важливі в контексті просування України до Євросоюзу. Це стратегічні речі, і я вважаю, що треба з цього міркування виходити. І у тому числі - вмовляти Саакашвілі послабити свою радикально-опозиційну позицію. Аби все ж таки повернутися в Україну – можливо, виторгувавши у грузинській владі умови для повернення Саакашвілі в Україну.

Ірина Геращенко: А я не знаю, як себе поводить українська влада. У нас, наскільки я розумію, Саакашвілі був керівником Офісу простих і простейших рішень. Чесно кажучи, я не знаю жодного такого простейшого рішення – але створював цей офіс Зеленський. І от реакції Зеленського я не бачила і не чула. Була така дуже скромна реакція МЗС; очевидно, що МЗС не хоче псувати взаємини з Грузією; нам зараз дуже важлива спільна коаліція Молдови, Грузії і України – в контексті нашого спільного курсу до НАТО, ЄС і в плані протидії російській агресії.

Щодо реакції української влади – мені здається, вони хочуть чужими руками цю реакцію сформувати. Так, є заява більшості – але, наскільки мені відомо, не всі «слуги» це поділяють, тому партійної заяви немає.

Мені здається, для України було б мудро зосередитися на гуманітарній складовій. Те, що туди поїхала омбудсмен пані Денісова – це правильно, тому що це якраз її робота. Але я б звернула увагу на те, що не помітно активних заяв на підтримку Саакашвілі від світу. Всі вони дуже обережні. Так, вони «занепокоєні», просять, щоб все відбувалося в рамках закону і дають зрозуміти Тбілісі, що ця ситуація їх не тішить. В той самий час вони залишаються дуже обережними.

Борислав Береза: Українська влада веде себе очікувано. Це імітація активності; разом з тим, справжнього тиску на владу Грузії, щоб повернути Саакашвілі в Україну, я не бачу. Це скоріше імітація бурхливої діяльності, аніж реальний процес. Але така ситуація - не тільки по Саакашвілі, а й ще по 125 бранцях, які є заручниками у РФ. По них теж немає активних дій та використання всіх можливостей. Є лише гучні заяви - і не більше. На жаль, така пасивна позиція - це загальний маркер політики Зеленського.

З огляду на сьогоднішню кон'юнктуру та оцінюючи ситуацію загалом – чи бачите ви для Міхеїла Саакашвілі помітне місце в українській політиці середньострокової перспективи?

Євгенія Кравчук: Мені здається, що він в Україні себе бачить таким собі граючим тренером. В нього є досвід реформ, він цим досвідом ділиться – але все-таки як політик бачить себе у грузинській політиці. (Це, звичайно, моя суб'єктивна думка, я можу і помилятися). Саме тому він і поїхав до Грузії, аби напередодні виборів дати, можливо, своїм виборцям якийсь сигнал.

Соломія Бобровська: По-перше, Михайло вже зайняв помітне місце в українській політиці. Неважливо, яку посаду він обіймає; його наявність і активність, тією чи іншою мірою грають яскраву роль в українській політиці. Він вже завоював собі тут і електорат, і прихильників, і вплив. Перекреслити це – неможливо.

Але все ж таки Михайло як президент Грузії – жив поверненням до рідної країни. Для нього принципово важливо повернути собі позиції в грузинській політиці і дати ще один шанс Грузії відновитися і заграти новими барвами. Тому, як на мене, середньострокова і довгострокова позиція Михайла – пов'язана з грузинською політикою.

Вікторія Подгорна: Якщо чесно – поки не бачу у Міхеїла серйозного майбутнього в українській політиці. Хоча насправді він нормально працює в межах взаємодії з командою чинного Президента. Є, ви знаєте, і МФО «Офіс простих рішень», і, власне, сам Офіс. І багато законодавчих ініціатив розробляються пропонуються, власне, командою Саакашвілі. Це, звичайно, такий менторсько-консультативний проєкт – але він достатньо ефективно підживлює законодавчий процес.

Що стосується якихось кадрових позицій – скажімо, того, що він може претендувати на посаду прем'єра – знаєте, я не бачу навіть достатньої підтримки всередині фракції. Ви ж пам'ятаєте, що на віцепрем'єра у нього не було достатньої підтримки...

Ірина Геращенко: По-людськи я бажаю Саакашвілі здоров'я. І ми точно не бажаємо йому тюрми. Водночас, чи може людина, яка не шанує українські кордони, бути українським політиком в майбутньому? Для мене це теж питання.

Борислав Береза: Саакашвілі був би непоганим радником, якби його слухали. Але для того йому треба позбутися політичних амбіцій та перейти у тренери. Але він хоче залишитись гравцем. Хоча він сам ніяк не може обрати - хто він сьогодні - український чи грузинський політик? Тож його майбутнє залежить від його вибору. Він - потужний політик з великим політичним життям, але його амбіції, експресивна манера та емоції поки не дають можливості приєднатися до когось. Окрім того, Саакашвілі хоче бути лідером, але кількість його прихильників зараз занадто мала, щоб дати йому таку можливість. А я бачу його майбутнє як викладача в якомусь закордонному університеті. Мені здається, що саме там він зможе максимально розкритися, якщо його звільнять.